

Entorn, espai i habitatge

2014/2015

Codi: 101248

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia social i cultural	OT	3	0
2500256 Antropologia social i cultural	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Maria Teresa Tapada Berteli

Correu electrònic: Teresa.Tapada@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials necessaris per a cursar aquesta assignatura

Objectius

Contextualització:

L'assignatura pretén introduir l'alumne a les aportacions teòriques i coneixement aplicat de l'antropologia de l'espai construït i l'antropologia urbana. Després l'adquisició d'aquests coneixements bàsics l'assignatura introdueix a l'aproximació crítica de les polítiques urbanes des de la perspectiva antropològica.

Objectius formatius:

Els alumnes de l'assignatura han de ser capaços de reconèixer les possibilitats, potencialitats i limitacions de l'antropologia urbana i l'espai, a més d'identificar i reconèixer les aportacions d'aquesta perspectiva a un dels diversos àmbits d'aplicació a l'àmbit urbà (minories ètniques, immigració, educació, desenvolupament, urbanisme etc.).

Competències

Antropologia social i cultural

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica
3. Enumerar les teories sobre l'espècie humana i posar-les en relació amb la producció de la societat i la cultura
4. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els cànons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits
5. Identificar els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.
6. Identificar els processos diversos de relació entre les poblacions humanes i el seu hàbitat.
7. Identificar la variabilitat sociocultural en contextos etnogràfics específics.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins en el camp respectiu.
10. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
11. Produir materials sobre les relacions entre població humana i medi susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions polítiques i de sentit comú en els seus respectius camps.

Continguts

1. Introducció i objectius de l'assignatura.
2. Perspectives des de l'antropologia urbana i de l'espai: l'espacialització de la cultura.
 - a. Principis teòrics i conceptes bàsics.
 - b. De l'antropologia urbana a l'antropologia de l'espai.
 - c. Del que és tangible a l'intangible: l'espai físic, l'experiència de l'ús de l'espai i l'espai imaginat.
3. Formes d'apropiació espacial i construcció vernacle a l'era de la globalització.
 - a. Les construccions tradicionals i vernacles.
 - b. Diversitat cultural en l'ús de l'espai.
 - c. El procés de globalització i el seu impacte a la percepció del territori: desterritorialització i identitat.
4. Processos d'adaptació i significats socio-simbòlics de l'espai físic: sentit de pertinença, identitat i empoderament social i comunitari.

- a. L'espai físic com a projecció de l'estructura social a diverses escales: habitatge, bloc, inter-bloc, carrer, barri, ciutat.
 - b. L'espai físic com a projecció de normes, hàbits i pràctiques socioculturals.
 - c. El real·lotjament urbà com a experiència de reterritorialització.
5. El problema de l'habitatge, processos identitaris i moviments socials.
 6. L'aplicabilitat del coneixement antropològic des de una perspectiva interdisciplinària.
 7. Conclusions.

Metodologia

Activitats formatives: classes teòriques i pràctiques dirigides, lectures dirigides i presentació del treball.

Metodologia docent: classes magistrals, visionat de documentals, debats, lectura individual i discussió en grup.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques dirigides per la professora	30	1,2	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Discussions a l'aula	6	0,24	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals presencials	5	0,2	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Tutories treball tutoritzat	25	1	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Cerca de d'informació (biblioteques o d'altres fons)	10	0,4	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Estudi personal	40	1,6	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11
Lectura	25	1	1, 4, 6, 7, 8, 10, 11

Avaluació

40% Prova escrita de la matèria impartida a classe (vídeos i conferències inclosos)

40% Treball individual basat a les lectures obligatòries enfocat a un tema de lliure elecció (moviment social urbà, cas d'ús d'espai etc ..).

20% Presentació de treball i participació a les presentacions dels companys / es.

Per avaluar l'assignatura cal aprovar les següents proves: prova escrita (40%)

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació del treball i participació a classe.	10.5%	7	0,28	4, 8, 10
Prova escrita	3 %	2	0,08	3, 5, 9
Treball individual basat en les lectures obligatòries i aplicat a un cas d'elecció lliure	0	0	0	2, 6, 7, 11

Bibliografia

Altman, I., Rapoport, A., & Wohlwill, J. F. (1980). Environment and culture. New York: Plenum Press.

Altman, I., & Wohlwill, J. F. (1976). Human behavior and environment : Advances in theory and research. New York: Plenum Press.

Ashmore, W., & Kent, S. (2006). Integrating the diversity of twenty-first-century anthropology : The life and intellectual legacies of susan kent. Arlington, Va.: American Anthropological Association.

Atkin, T., & Rykwert, J. (2005). Structure and meaning in human settlements (1st ed.). Philadelphia: University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology.

Augé, M. (1995). Non-places : Introduction to an anthropology of supermodernity [Non-lieux.] .London ; New York: Verso.

Bergalli, R. & Rivera, I. Emergencias Urbanas. Barcelona: Anthropos. Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona.

Boyarin, J. (1994). Remapping memory : The politics of timespace. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Budick, S., & Iser, W. (1996). The translatability of cultures : Figurations of the space between. Stanford, Calif.: Stanford University Press.

Cátedra Tomás, M. (1997). Un santo para una ciudad : Ensayo de antropología urbana (1a ed.). Barcelona: Editorial Ariel.

Cieraad, I. (1999). At home : An anthropology of domestic space (1st ed.). Syracuse: Syracuse University Press.

B
A

- Cohen, A., & Association of Social Anthropologists of the Commonwealth. (1974). *Urban ethnicity*. London, New York: Tavistock Publications Distributed in the USA by Harper & Row Publishers, Barnes & Noble Import Division.
- Coleman, S., & Collins, P. (2006). *Locating the field : Space, place and context in anthropology*. Oxford ; New York: Berg.
- Cordeiro, G. I., Baptista, L. V., Costa, A. F. d., & Antunes, M. (2003). *Etnografias urbanas (1st ed.)*. Oeiras, Portugal: Celta Editora.
- Cucó Giner, M. J. (2004). *Antropología urbana (1a ed.)*. Barcelona: Ariel.
- Delgado Ruiz, M. (1999). *Ciudad líquida, ciudad interrumpida : La urbs contra la polis (1.th ed.)*. Medellín, Colombia: Facultad de Ciencias Humanas y Económicas de la Universidad de Antioquia : Universidad Nacional de Colombia, Sede Medellín.
- Delgado Ruiz, M. (1999). *El animal público : Hacia una antropología de los espacios urbanos*. Barcelona: Editorial Anagrama.
- Delgado Ruiz, M. (2007). *Sociedades movedizas. Pasos hacia una antropología de las calles*. Barcelona: Editorial Anagrama.
- Fernández de Rota & Monter, José Antonio. (1992). *Espacio y vida en la ciudad gallega : Un enfoque antropológico*. La Coruña: Universidade da Coruña, Sercivio de Publicacións.
- Fernández Martorell, M. (1997). *Antropología de la convivencia : Manifiesto de antropología urbana*. Madrid: Cátedra.
- Gaggiotti, H. (2006). *Un lugar en su sitio : Narrativas y organización cultural urbana en el espacio latinoamericano*. Sevilla: Comunicación Social : Doble J.
- Giglia, A. (2012) *El Habitar y la cultura. Perspectivas teóricas y de investigación*. Barcelona; Anthropos. Universidad Autónoma Metropolitana de México. Unidad Iztapalapa.
- Giglia, A. & Signorelli, A. (Eds) (2012) *Nuevas topografías de la cultura*. México: Universidad Autónoma Metropolitana. Juan Pablos Editor.
- Gmelch, G., & Zenner, W. P. (2002). *Urban life : Readings in the anthropology of the city (4th ed.)*. Prospect Heights, Ill.: Waveland Press.
- Gravano, A. (2003). *Antropología de lo barrial : Estudios sobre producción simbólica de la vida urbana (1a. ed.)*. Buenos Aires: Espacio.
- Gray, J. N. (2006). *Domestic mandala : Architecture of lifeworlds in nepal*. Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate.
- Hatzfeld, Marc (2007) *la cultura de los suburbios*. Barcelona: Laertes.
- Hannerz, U. (1980). *Exploring the city : Inquiries toward an urban anthropology*. New York: Columbia University Press.
- Hirsch, E., & O'Hanlon, M. (1995). *The anthropology of landscape : Perspectives on place and space*. Oxford; New York: Clarendon Press; Oxford University Press.
- Lovejoy, P. E., & Williams, P. A. T. (1997). *Displacement and the politics of violence in nigeria*. Leiden ; New York: Brill.

Low, S. M. (1999). *Theorizing the city : The new urban anthropology reader*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press.

Low, S. M., & Chambers, E. (1989). *Housing, culture, and design : A comparative perspective*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Low, S. M., & Lawrence-Zúñiga, D. (2003). *The anthropology of space and place : Locating culture*. Malden, MA: Blackwell Pub.

Pellow, D. (1996). *Setting boundaries : The anthropology of spatial and social organization*. Westport, Conn.: Bergin & Garvey.

Rapoport, A. (1990). *History and precedent in environmental design*. New York: Plenum Press.

Rapoport, A. (1990). *The meaning of the built environment : A nonverbal communication approach*. Tucson: University of Arizona Press.

Rapoport, A. (1982). *The meaning of the built environment : A nonverbal communication approach*. Beverly Hills: Sage Publications.

Rapoport, A. (1977). *Human aspects of urban form : Towards a man-environment approach to urban form and design (1st ed.)*. Oxford ; New York: Pergamon Press.

Rapoport, A. (1976). *The mutual interaction of people and their built environment : A cross-cultural perspective*. The Hague; Chicago: Mouton; distributed in the USA and Canada by Aldine.

Rapoport, A. (1969). *House form and culture*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Rotenberg, R. L., & McDonogh, G. W. (1993). *The cultural meaning of urban space*. Westport, Conn.: Bergin & Garvey.

Signorelli, A. (1999) *Antropología urbana*. Anthropos. Barcelona: Universidad Autónoma Metropolitana.

Wacquant, Loïc (2007) *Pàries urbans. Guetos, banlieues, Estat*. Barcelona: Edicions de 1984
